

Minnesanteckningar – Återkoppling från det första dialogtillfället den 22 februari

Bakgrund och syfte

När den aktuella skolutredningen återremitterades fattade kommunstyrelsen beslut om att göra ett omtag kring utredningen och att under våren 2024 genomföra utredningsarbetet i nära dialog med både vårdnadshavare och medarbetare.

Utredningens syfte är som tidigare att föreslå de bästa möjliga handlingsalternativen för den kommunala grundskolan i Danderyd som gör att Danderyds kommun kan hantera det överskott på elevplatser som finns i den kommunala skolverksamheten samt ger bäst förutsättningar för skolornas organisation. Dels med anledning av minskande elevunderlag under de senaste fem åren, dels mot bakgrund av den överkapacitet som finns i form av befintliga lokaler.

Det minskade elevunderlaget i kommunal regi har lett till ett överskott av lokaler. Antalet folkbokförda elever i åldersgruppen har minskat de senaste fem åren, men förväntas enligt prognosen stabiliseras inom de kommande fem åren. Elevantalet i de kommunala skolorna påverkas även av skolvalet, det vill säga antalet elever från andra kommuner som väljer skolor i Danderyds kommun samt antalet elever i Danderyd som väljer fristående verksamheter och skolor i andra kommuner. Syftet med utredningsarbetet är också att skapa förutsättningar för att Danderyds elever även i fortsättningen ska erbjudas Sveriges bästa skolor.

Det första dialogtillfället

Det första av tre dialogtillfällen genomfördes den 22 februari. Dialogen syftade till att skapa förutsättningar för att vårdnadshavarna i referensgruppen ska kunna bidra konstruktivt i den fortsatta dialogen. Deltagarna fick ta del av alla fakta och allt bakgrundsmaterial som utredningen har tillgång till. Med en gemensam förståelse för den nuvarande situationen blir det lättare att samverka under kommande dialogtillfällen.

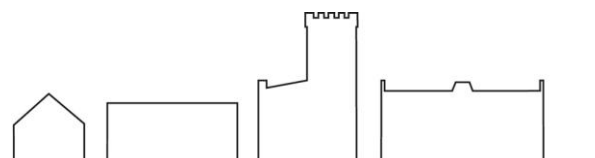
Närvarande var projektledare Mattias Wald och Christian Olsson, moderator Alexis Wicklin, bildningsdirektör Johannes Pålsson, referensgruppen för vårdnadshavare, där en representant per kommunal F-6-skola i Danderyd ingår och Christina Synnergren som är sammankallande, samt representanter från samtliga partier i kommunfullmäktige.

Agenda

Inledning och presentation

- Syfte och förväntningar
- Utredningens uppdrag, processen och dialogtillfällen
- Utredningens arbete hittills
- Projektplan och projektrapport

Nedslag i ett urval av data, underlag och förutsättningar



- Dialog kring presenterade data och avgränsningar

Nästa steg

- Dialog kring vad som ska göras till nästkommande dialogtillfälle?
- Vad behöver kommuniceras från dagens möte?

Minnesanteckningar – 2024-02-22

Danderyds kommun har under flera år haft ett underskott i den kommunala verksamheten, avseende årskurs F-6. Utredningens uppdrag är att mot bakgrund av detta definiera problematiken, föreslå handlingsalternativ som utifrån ett långsiktigt perspektiv svarar mot kommunens höga ambitioner för de kommunala skolorna samt ger förutsättningar för en ekonomi i balans för den kommunala verksamheten. Nu görs ett omtag i skolutredningen, vilket även innebär att tidigare gjorda slutsatser kan ses över.

Under mötet presenterades underlag avseende den demografiska förändring som skett i Danderyd de senaste åren. Den består inte enbart av en förändring i befolkningsunderlaget, eller befolkningsprognosen, utan påverkas även av hur förändringar sker i val av skolor inom Danderyd, flöden mellan kommuner samt i relation till fristående skolor.

Vi behöver i den fortsatta analysen resonera kring problem och orsaker samt skilja på befolkningsunderlag och elevantal. Det har skett en minskning i åldersgruppen 4-12-åringar med 70 barn under perioden 2020-2024. Samma åldersgrupp förväntas öka något och stabiliseras de kommande fem åren.

Danderyds kommun har de senaste åren haft ett vikande befolkningsunderlag i åldern aktuell för F-6-verksamheten. I ett längre perspektiv framåt ser befolkningsprognosen ut att plana ut på en lägre nivå för berörda åldersgrupper. I ett historiskt perspektiv är det cykliska nedgångar, som följs av uppgångar, dock har barnafödandet sjunkit kraftigt sedan 2010 (Summerad fruktsamhet 2,1 till 1,4 enligt Statiscens befolkningsprognos) och den förväntas över tid fortsätta vara ca 1,5 för Danderyd medan riket förväntas öka till cirka 1,75. Utmaningen med minskade elevantal syns i flera kommuner, och minskningen i Danderyd är mindre än i flera andra kommuner.

Elevantalet i årskurserna F-6 i de kommunala skolorna har minskat de senaste åren, och det har minskat mer än befolkningsunderlaget. Antalet i de kommunala skolorna påverkas av flera faktorer. Dels har fristående skolor i kommunen en viss ökad andel. Antalet elever från andra kommuner har under de tre senaste läsåren minskat (från 227 till 119). Antalet elever som väljer skolor i andra kommuner har en relativt stabil nivå de senaste läsåren (ca 250 elever per läsår) men har ökat marginellt antalsmässigt det senaste året avseende F-6. Denna ökning blir andelsmässigt mer bekymmersam när det totala antalet presumtiva elever sjunker. Elevantalsförändringar påverkar även det ekonomiska flödet genom fördelning av skolpengen till respektive aktör. Enheternas förutsättningar att organisera verksamheten påverkas av den totala volymen i respektive åldersgrupp, att det är volymer som ger förutsättning att ha en ekonomi i balans.

En viktig förutsättning för att driva skola med hög kvalitet och ekonomi i balans är organiseringen av verksamheten. Det finns idag utmaningar med små klasstorlekar, vilket påverkar skolornas förutsättningar. Detta behöver vi fortsatt i utredningen hantera som en faktor.

Under mötet diskuterades betydelsen av de årliga skolvalen och att det kan finnas andra sätt att hantera skolvalen för att balansera kapaciteten och möjliggöra att nyttja lokalerna på bästa sätt samt ge skolorna organisatoriska förutsättningar att nå en ekonomi i balans. Under perioden har några av enheterna haft större påverkan av minskat elevantal vilket påverkat enheternas ekonomiska resultat.

Lokalernas kapacitet och hur anpassning kan ske till elevantal behöver fortsatt vara en viktig del i utredningen. För att kunna arbeta vidare behöver även en fördjupande analys göras avseende vad tidigare kapacitetsmätning har visat och hur förutsättningarna är i lokalerna. Det innebär även att se det långsiktigt både ur ett lokal- och ekonomiskt perspektiv för verksamheten, då justeringar av lokalmässig kapacitet på flera eller enstaka skolor har längre konsekvenser än årliga justeringar av klasstorlekar.

Målsättningen för utredningen är att skapa förutsättningar för att Danderyds kommunala F6-skolor ska fortsätta vara attraktiva utifrån den demografiska nivån, den marknad och den konkurrens som finns. Och ge förutsättningar för att den kommunala skolan även fortsatt ska ha riktigt bra kvalitet.

I samband med mötet presenterades olika demografiska kurvor och resonemang fördes kring hur man kan tolka data, hur viktigt det är att angripa utmaningen med ett helhetsperspektiv och att det finns flera olika faktorer som påverkar förutsättningarna framåt.

Utredningen följer den presenterade processbeskrivningen och visualiserade data för att ge ett gemensamt nuläge.

Dialogmötet avslutades efter drygt fyra timmar. Projektgruppen tackar alla närvarande för det stora engagemanget och ser fram emot den fortsatta dialogen nästa gång.

Vad händer vid det andra dialogtillfället?

Utifrån de underlag som presenterats tidigare och i samband med referensgruppens dialogmöte kommer nästa pass att börja diskutera olika handlingsalternativ. Enligt processen kommer upplägget att innebära att angripa det ur olika perspektiv – för att få en bred palett av möjliga handlingsalternativ. Det finns idag inga färdiga och fastställda handlingsalternativ. De olika handlingsalternativen kommer att lyftas fram, diskuteras vilka för- och nackdelar de har, vilka konsekvenser de för med sig ur olika perspektiv.

Målsättningen är att skapa förutsättningarna för skolenheterna att skapa högkvalitativ verksamhet. Handlingsalternativen handlar inte enbart om att krympa lokalytor, utan hur skapar vi förutsättningar för skolorna att säkra att ha behöriga lärare, specialpedagogiska resurser, en väl utbyggd elevhälsa, tillgång till välutrustade lokaler och god tillgång till läromedel, med en ekonomi i balans.

Inför nästa dialogmöte kommer projektgruppen ta fram kompletterande bilder som underlag och en metod för att processa fram olika handlingsalternativ på ett öppet sätt, för att belysa frågorna.

Handlingsalternativen kommer att belysas ur flera olika perspektiv under mötet exempelvis: Vad ger de för förutsättningar för organiseringen av skolan? Vad ger de för ekonomiska förutsättningar? Vad finns för handlingsalternativ med lokalerna? Hur påverkas elevflödet?